სემინარი 5 — ორი თავშეკავება და ერთი ოკუპაცია

N524 · კვირა 5 · ქეის-დისკუსია

სემინარი 5 — „ორი თავშეკავება და ერთი ოკუპაცია"

ფორმატი: ქეის-დისკუსია, 50 წუთი · **წინასწარი მომზადება სავალდებულოა**

> 📖 **წასაკითხი სემინარამდე:** დარიგება „ცარიელი სავარძელი", **დასაწყისი და ნაწილები V–VI** · წესდება, **მუხ. 24, 25, 27, 103** (მოქმედი ტექსტი) · კვ. 2-ის დარიგება — **შემდგომი პრაქტიკა** · კვ. 1-ის დარიგება — **არაღიარების ვალდებულება**
>
> ✍ **თან იქონიეთ:** ნაწილი B-ს წერითი პასუხები.

რატომ ეს ქეისი

უშიშროების საბჭო ერთადერთი გლობალური ორგანოა, რომლის გადაწყვეტილებაც სახელმწიფოებს **პირდაპირ** ავალდებულებს. მაგრამ **როდის** არის მისი გადაწყვეტილება კანონიერად მიღებული? და **ვის** ავალდებულებს — მხოლოდ მათ, ვინც მომხრე იყო?

Namibia (1971) ამ კითხვებზე პასუხობს ოთხ კვირას ერთად: **წესდების განმარტება პრაქტიკით** (კვ. 2), **ძალის აკრძალვა და თვითგამორკვევა** (კვ. 3), **ორგანიზაციის ფუნქციური უფლებამოსილება** (კვ. 4) და **ორგანოების ურთიერთობა** (კვ. 5).

ნაწილი A — ფაქტები

ICJ-ის საკონსულტაციო დასკვნა ნამიბიაზე (1971)

1. სამხრეთ-დასავლეთ აფრიკა (ნამიბია) ერთა ლიგის **მანდატით** სამხრეთ აფრიკის ადმინისტრაციის ქვეშ იყო. ლიგის დაშლის შემდეგ ზედამხედველობა გაეროზე გადავიდა *(პარ. 1–86, შეჯამებით)*.
2. გენერალურმა ასამბლეამ **რეზოლუციით 2145 (XXI)** მანდატი **შეწყვიტა**. სამხრეთ აფრიკის გასაყვანად საჭირო უფლებამოსილება მას კი არ ჰქონდა — ამიტომ საბჭოს მიმართა, **მუხ. 11(2)-ის** შესაბამისად *(პარ. 106)*.
3. საბჭომ რეზოლუციებით 264 (1969) და 269 (1969) სამხრეთ აფრიკას ადმინისტრაციის **დაუყოვნებლივ გაყვანისკენ** მოუწოდა; რეზ. 269 მუხ. 25-ის ვალდებულებებსაც იხსენებდა *(პარ. 108)*.
4. **რეზოლუცია 276 (1970)**, პარ. 2: სამხრეთ აფრიკის ხელისუფლების ყოფნა ნამიბიაში **„უკანონოა"**, და მანდატის შეწყვეტის შემდეგ მისი ყველა ქმედება ნამიბიის სახელით ან მასთან დაკავშირებით — **„უკანონო და ბათილი"**. პარ. 5: საბჭო **„მოუწოდებს"** (*calls upon*) ყველა სახელმწიფოს, თავი შეიკავოს სამხრეთ აფრიკის მთავრობასთან ისეთი ურთიერთობისგან, რომელიც პარ. 2-ს ეწინააღმდეგება *(პარ. 108)*.
5. საბჭომ **რეზოლუციით 284 (1970)** ICJ-ს საკონსულტაციო დასკვნა სთხოვა. ამ რეზოლუციის კენჭისყრაზე **ორმა მუდმივმა წევრმა თავი შეიკავა** *(პარ. 21)*.
6. სამხრეთ აფრიკამ **სამი** არგუმენტი წამოაყენა:
   - **(ა)** რეზ. 284 **ბათილია** — მუდმივი წევრების „თანხმობის ხმები" არ ყოფილა *(პარ. 20–21)*;
   - **(ბ)** მუხ. 25 მხოლოდ **VII თავის** იძულებით ზომებზე ვრცელდება *(პარ. 113)*;
   - **(გ)** რეზოლუციების ენა **„მოწოდებითია"** და არა სავალდებულო *(პარ. 114)*.
7. სასამართლომ **13 : 2** ხმით დაადგინა, რომ სამხრეთ აფრიკა ვალდებულია ადმინისტრაცია **დაუყოვნებლივ** გაიყვანოს; **11 : 4** ხმით — რომ გაეროს წევრები ვალდებული არიან, **ცნონ** ამ ყოფნის უკანონობა და თავი შეიკავონ ყოველგვარი ურთიერთობისგან, რომელიც მის კანონიერებას აღიარებდა ან მხარს დაუჭერდა *(პარ. 133, გვ. 58)*.

(ICJ, Legal Consequences for States of the Continued Presence of South Africa in Namibia (South West Africa) notwithstanding Security Council Resolution 276 (1970), Advisory Opinion, ICJ Reports 1971, p. 16)

ჰიპოთეტური გაგრძელება — „მერიდიანა"

(ფაქტები გამოგონილია.)

- **სახელმწიფო K**-ს ჯარი მეზობელი **მერიდიანას** ჩრდილოეთ პროვინციაში შევიდა და იქ „ადმინისტრაცია" შექმნა. მერიდიანა ამას ოკუპაციას უწოდებს.
- უშიშროების საბჭომ **რეზოლუცია 3001** მიიღო: 10 „მომხრე", 3 „წინააღმდეგ" (არამუდმივი წევრები), **მუდმივმა წევრმა P1-მა თავი შეიკავა**, **მუდმივი წევრი P2 სხდომას არ დაესწრო**.
- რეზოლუციის **პარ. 1:** საბჭო **„გადაწყვეტს"** (*decides*), რომ K-ს ადმინისტრაცია პროვინციაში **ბათილია**. **პარ. 2:** საბჭო **„მოუწოდებს"** (*calls upon*) სახელმწიფოებს, არ დადონ ამ ადმინისტრაციასთან შეთანხმებები. რეზოლუცია **VII თავს არ ახსენებს**.
- **სახელმწიფო Z** (საბჭოს წევრი არ არის) K-სთან 2015 წლის **ორმხრივი სავაჭრო ხელშეკრულებით** პროვინციიდან მარცვლეულს ყიდულობს. Z ამბობს: *„რეზოლუცია ჩვენთვის სავალდებულო არ არის: (1) P2 არ დაესწრო, ამიტომ ის მიღებული არ არის; (2) VII თავი არ არის; (3) ‚მოუწოდებს' — თხოვნაა; (4) ჩვენი ხელშეკრულება K-სთან უფრო ადრინდელია."*

სამართლებრივი მასალა

წყარო	რელევანტური ნაწილი
გაეროს წესდება (მოქმედი ტექსტი)	მუხ. 24, **25**, **27(3)**, 39, 41, 48, 49, **103**
ICJ, Namibia (1971)	პარ. 20–22 (კენჭისყრა) · 106–108 (ფაქტები) · **113–116** (მუხ. 25) · 133 (დისპოზიტივი)
ICJ, Lockerbie (1992), დროებითი ღონისძიებები	პარ. 42–43 (მუხ. 25 + 103)
ICJ, Certain Expenses (1962)	გვ. 168 (თითოეული ორგანო — თავად; პრეზუმფცია)
Ch. Tomuschat, „Uniting for Peace", UN AVL (2008)	გვ. 1 (კორეა, 1950 — არყოფნა)
VCLT (1969)	მუხ. 31(3)(ბ) — შემდგომი პრაქტიკა (კვ. 2)

ნაწილი B — მოსამზადებელი კითხვები (ყველა სტუდენტისთვის)

სემინარამდე **დაწერეთ პასუხები** — თითოეულზე 2–3 წინადადება. ფურცელი თან იქონიეთ.

1. მუხ. 27(3) ამბობს „**concurring votes**". რატომ ჩათვალა ICJ-მა, რომ **თავშეკავება** ამ მოთხოვნას არ არღვევს — **ტექსტზე** დაყრდნობით თუ **სხვა** რამეზე?
2. სამხრეთ აფრიკის არგუმენტი (ბ): რა **სამი** საპირისპირო არგუმენტი მოიყვანა სასამართლომ (პარ. 113)?
3. რატომ არ კმარა, რომ რეზოლუცია „**calls upon**"-ს ამბობს, რათა ის არასავალდებულოდ ჩავთვალოთ? როგორ ადგენს სასამართლო სავალდებულოობას (პარ. 114)?
4. ⭐ „მერიდიანა": Z-ის **ოთხი** არგუმენტიდან რომელია **ყველაზე ძლიერი**? რომელია **ყველაზე სუსტი**?

რას წაიღებთ ამ სემინარიდან

- უნარი, წაიკითხოთ წესდება **ტექსტით და პრაქტიკით** ერთდროულად — და იცოდეთ, რომელი რას წყვეტს
- გამიჯვნა: **თავშეკავება**, **არყოფნა** და **ვეტო** — და რაზე უმსჯელია სასამართლოს, რაზე — არა
- **მუხ. 25-ის** ფარგლები: რა ხდის საბჭოს გადაწყვეტილებას სავალდებულოდ
- **მუხ. 103** — რატომ „ჩრდილავს" წესდება სხვა ხელშეკრულებებს

წყაროები

წყარო	ლიცენზია
ICJ, *Legal Consequences for States of the Continued Presence of South Africa in Namibia (South West Africa) notwithstanding Security Council Resolution 276 (1970)*, Advisory Opinion, ICJ Reports 1971, p. 16, paras. 20–22, 106–108, 113–116, 133	ოფიციალური დოკუმენტი
ICJ, *Questions of Interpretation and Application of the 1971 Montreal Convention arising from the Aerial Incident at Lockerbie (Libya v. USA)*, Provisional Measures, Order of 14 April 1992, paras. 39, 42–43	ოფიციალური დოკუმენტი
ICJ, *Certain Expenses of the United Nations*, Advisory Opinion, ICJ Reports 1962, p. 168	ოფიციალური დოკუმენტი
გაეროს წესდება (მოქმედი ტექსტი) — მუხ. 2(6), 24, 25, 27, 28, 39, 41, 48, 49, 103	ოფიციალური დოკუმენტი
Ch. Tomuschat, „Uniting for Peace", UN Audiovisual Library of International Law, 2008	© United Nations — ციტირება
OpenRewi / Routledge 2024, ch.7 §7.3 (G. Baranowska, V. Engström, T. P. Paige), გვ. 267, 269	**CC-BY-SA 4.0**